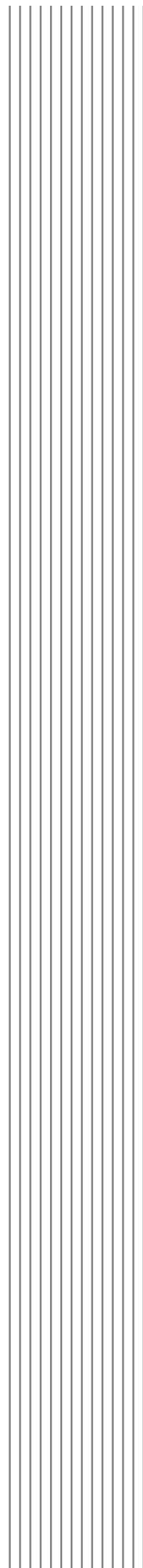

Bilaga 5

Fördelningspolitisk redogörelse

Bilaga 5

Fördelningspolitisk redogörelse

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
1 Inledning.....	6
2 Inkomstfördelningens utveckling.....	6
2.1 Inkomstspridningen	7
2.2 Utvecklingen för olika grupper	8
3 Inkomströrligheten.....	11
3.1 Varför undersöka rörlighet?.....	11
3.2 Växande forskningsområde.....	11
3.3 Dataunderlag och mätmetoder	12
3.4 Rörlighet i disponibla inkomster	13
3.5 Varaktigt låg ekonomisk standard.....	15
3.6 Sammanfattande kommentar	15
Tabellbilaga.....	16
Underbilaga 1: Utvärdering av framskrivningsmetoden	17
Underbilaga 2: Definitioner och metoder i studien av inkomströrligheten	17
Underbilaga 3: Inkomstspridningen enligt LINDA och HINK	18
Underbilaga 4: Referenser	19

Sammanfattning

Inkomstfördelningen

Inkomststandard: Mellan 1995 och 1998 har hushållens genomsnittliga ekonomiska standard ökat med nära 4 procent. Standarden beräknas dock ha minskat med drygt 4 procent 1991-1998.

Inkomstspridning: Under perioden 1995-1998 bedöms spridningen i ekonomisk standard vara något större jämfört med i början av 1990-talet. Beräkningarna avser disponibla inkomster justerade för försörjningsbörda där man bortser från tillfälliga variationer i hushållens realisationsvinster. För åren 1997 och 1998 är inkomstfördelningen framskrivnen med ekonomiska och demografiska förändringar.

Ekonomiskt svaga: Andelen med en låg ekonomisk standard (under halva medianinkomsten) har ökat påtagligt ända sedan mitten av 1980-talet. Ökningen beror främst på att fler personer har lägre inkomster på grund av studier.

Barnfamiljer och pensionärer: Barnfamiljerna har i genomsnitt fått relativt stora försämringar av den ekonomiska standarden sedan 1991 men trenden bryts 1997. Ålderspensionärerna som grupp har fått en fortsatt ökad ekonomisk standard och pensionärerna har nu en i stort sett lika hög standard som genomsnittet för alla individer.

Inkomströrligheten

Inkomströrlighet: Andelen personer som flyttar från gruppen med låg ekonomisk standard till medelinkomstgruppen förefaller att ligga kvar på en ganska hög nivå även under den ekonomiska krisen på 1990-talet. Mer än var tredje person bland de 20 procent med lägst ekonomisk standard har efter fem år flyttat till en grupp med högre standard. Den totala rörligheten i disponibla inkomster justerade för försörjningsbörda har minskat något under 1990-talet jämfört med tidigare år. Detta torde främst förklaras av att inkomster mäts bättre efter skattereformen.

Långsiktig inkomstspridning: Spridningen i den sammanlagda disponibla inkomsten under tre år har ökat något snabbare än spridningen i årsinkomster. Det kan tyda på att statistiken över årsinkomster något underskattar den långsiktiga ökningen av inkomstklyftorna sedan början av 1980-talet.

Varaktigt svag ekonomi: Trots den ekonomiska krisen har andelen personer som mer varaktigt har haft en låg ekonomisk standard (minst tre av fem år) endast ökat från 2,8 till 3,2 procent mellan 1980-talet och 1990-talet.

1 Inledning

Redogörelsen består av två avsnitt. I första avsnittet analyseras hur inkomstfördelningen utvecklats 1995-1998 jämfört med tidigare perioder. I det andra avsnittet redovisas en undersökning av hur inkomströrligheten förändrats under de senaste 20 åren.

Analyserna har utarbetats av fördelningspolitiska enheten på Finansdepartementets ekonomiska avdelning med tekniskt stöd från SCB:s program för inkomst- och förmögenhetsstatistik.

2 Inkomstfördelningens utveckling

Fördelningen av den ekonomiska välfärden följs med hjälp av SCB:s undersökningar av hushållens årsinkomster. Undersökningarna bygger främst på uppgifter i självdeklarationerna och olika myndigheters register. De redovisas därför med två års fördröjning. För att kunna bedöma utvecklingen under de senaste åren görs en framskrivning från 1996 till 1997 och 1998 (se underbilaga 1). Resultaten för dessa år visar således inte den faktiska inkomstfördelningen utan en bedömning av det troliga utfallet.

Jämfört med SCB:s officiella statistik finns tre viktiga skillnader. I följande analyser beskrivs fördelningen av ekonomiska resurser bland alla *individer*. Alla personer, både vuxna och barn, tas med i analysen. Den justerade disponibla inkomsten påförs samtliga familjemedlemmar. SCB redovisar fördelningen bland alla *hushåll*, vilket innebär att man ger större vikt till vad som händer ensamma personer än vad som händer samboende och barn.

Ungdomar som bor hemma hos sina föräldrar men trots det räknas som egna hushåll i SCB:s statistik har tagits bort eftersom deras ekonomiska standard inte kan anses mätas med rimlig kvalitet.

SCB har tagit fram *konstgjorda inkomstfördelningar för 1989 och 1990* där man försökt korrigera för skattereformen. Dessa används inte då det är osäkert om de visar den faktiska inkomstspridningen.

Faktaruta 1

Disponibel inkomst: Hushållets totala inkomster från arbete, kapital och transfereringar minus betald skatt, betalt underhållsbidrag samt återbetalda studiemedel och socialbidrag. Erhållna studiemedel räknas som inkomst.

Ekonomisk standard: Hushållens disponibla inkomst justerad för försörjningsbörda i 1998 års priser.

Justering för försörjningsbörda: Den disponibla inkomsten divideras med hushållets sammanlagda konsumtionsvikt ("konsumtionsenheter"). Ensamboende ges vikten 1,16, samboende vuxna 1,92, barn i åldern 0-3 år 0,56, 4-10 år 0,66, 11-17 år 0,76. Vikternas baseras på Socialstyrelsens tidigare normer för socialbidrag.

Decilgrupp: Befolkningen delas in i 10 lika stora grupper där de 10 procent med lägst standard hamnar i decilgrupp 1, de med näst lägst standard i decilgrupp 2 osv. ända upp till decilgrupp 10 med den högsta ekonomiska standarden.

Decilkvot: Den disponibla inkomsten (vid övre decilgränsen) bland dem med högre ekonomisk standard divideras med inkomsten för dem med lägre standard.¹

Gini-koefficient: Det vanligaste måttet på ojämnheten i inkomstfördelningen som antar värdet 0 när inkomsten är lika för alla och värdet 1 vid maximal ojämnhet, dvs. när en person får alla inkomster. Koefficienten är mest känslig för vad som händer i mitten av fördelningen. Den kan sägas visa hur stor inkomstskillnad det är mellan två slumpmässigt valda individer/hushåll. Om Gini-koefficienten är 0,250 och medelinkomsten för alla är 90 000 kronor skall man vänta sig att den genomsnittliga skillnaden är $2 \cdot 0,250$ eller 50 procent av medelinkomsten, dvs. 45 000 kronor.

Median: 50 procent av befolkningen har lägre inkomster än medianinkomsten.

¹ Exempelvis D9 är den inkomst som avgränsar de 10 procent med högst ekonomisk standard.

2.1 Inkomstspridningen

Jämförelser av inkomstspridningen mellan enstaka år är ofta missvisande, dels för att undersökningarna innehåller en betydande statistisk osäkerhet², dels för att tillfälliga variationer i t.ex. kapitalinkomster kan ge stora förändringar mellan olika år. År 1994 sålde exempelvis många hushåll aktier och andra värdepapper för att dra nytta av den tillfälligt lägre skatten på realisationsvinster. Då ökade den uppmätta inkomstspridningen kraftigt.

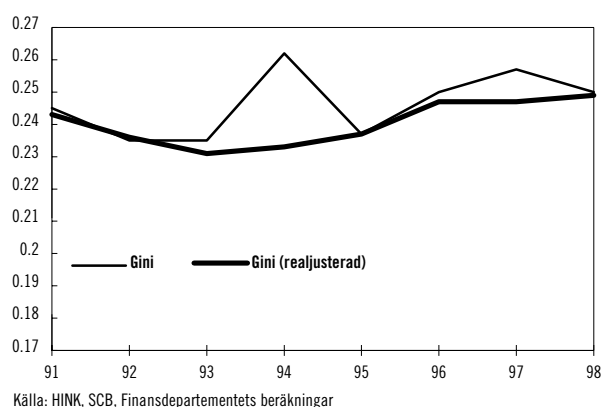
Sett över hela perioden 1991-1998 kan det inte urskiljas någon tydlig trend i inkomstspridningen när dessa tillfälliga variationer inräknas, vilket visas av den tunna linjen i diagram 2.1. Vissa år ökar spridningen i ekonomisk standard, för att minska kommande år. Variationerna beror till betydande del på att spridningen ökar de år hushållen får stora realisationsvinster, och minskar de år vinsterna är låga. Basbreddningarna av kapital i samband med skattereformen, bättre rapportering av kontrolluppgifter till skattemyndigheterna och en ökad benägenhet hos hushållen att spara i och realisera aktier och andra värdepapper synes ha bidragit till att spridningen i årsinkomster nu varierar kraftigare än under tidigare decennier.

Faktaruta 2

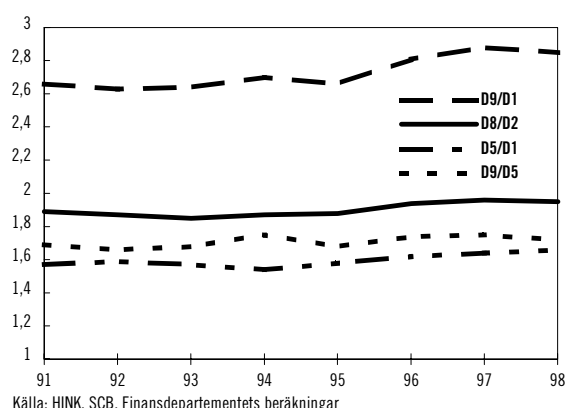
Realjusterade kapitalinkomster: Hushållens ränteinkomster och ränteutgifter utom egnahemsräntor realberäknas, dvs. korrigeras med inflationen enligt konsumentprisindex. Inkomster och skatter av faktiska försäljningar av aktier m.m. ersätts med en schablonmässigt beräknad kapitalinkomst efter skatt baserad bl.a. på hur stor hushållets förmögenhet är och på börsens utveckling. Avkastningen antas motsvara den genomsnittliga årliga förändringen av börsens värde för de senaste fem åren och hushållets förmögenhet uppskattas med hjälp av kontrolluppgifter om aktie- och fondtillgångar. På grund av ofullständiga data om förmögenheterna kommer de reala kapitalinkomsterna att underskattas för de personer där den procentuella avkastningen på kapitalet är högre än genomsnittet.

Genom att realjustera inkomster av kapital (se faktaruta 2) tar man bort störande effekter av dessa tillfälliga variationer i realisationsvinster. Dessutom minskar man problemet med att räntor överskattas exempelvis när inflationstakten är hög. Kurvan för Gini-koefficienter med realjusterade kapitalinkomster i diagram 2.1 tyder på en svagt ökad inkomstspridning under 1990-talet. Under perioden 1995-1998 förefaller inkomstspridningen ligga på en något högre nivå än under åren i början av 1990-talet. Förändringen är dock mycket liten.

² Den statistiska osäkerheten för Gini-koefficienten beräknas vara ca 0,010-0,014 för förändringen mellan två år (med 95 procent konfidensintervall).

Diagram 2.1 Inkomstspridningen 1991-1998

Personerna i decilgrupp 8 hade 1991 ca 1,89 gånger högre ekonomisk standard jämfört med dem i decilgrupp 2 (decilkvot D8/D2, diagram 2.2). Skillnaden beräknas öka till nära 1,95 under åren 1997-1998. Sett över hela perioden finns en tendens till en relativt bättre inkomstutveckling för dem med högre ekonomisk standard och en svagare utveckling för dem med låg standard.

Diagram 2.2 Hur inkomstspridningen förändrats 1991-1998

2.2 Utvecklingen för olika grupper

Hushållens genomsnittliga ekonomiska standard har ökat med nära 4 procent mellan 1995 och 1998. Standarden beräknas dock ha minskat med drygt 4 procent 1991-1998. Resultaten skiljer sig från nationalräkenskaperna vilket beror dels på att i inkomststatistiken beaktas befolkningens storlek och sammansättning, dels på olikheter i definitioner och mätmetoder.

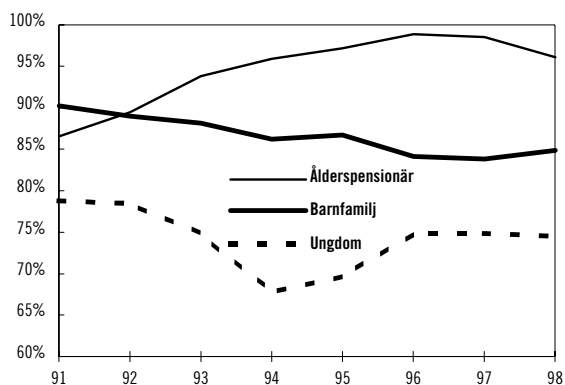
En detaljerad analys av utvecklingen för olika grupper under 1990-talet redovisas i tabell 2.1.

Decilgrupper: Personer med högst ekonomisk standard (decilgrupp 10) beräknas få en ökad standard 1995-1998 med nära 10 procent. Individer med lägst ekonomisk standard (decilgrupperna 1 och 2) beräknas få en oförändrad eller något ökad standard. För hela perioden 1991-1998 får båda grupperna sänkt ekonomisk standard med 4 respektive 6-8 procent. Den svaga utvecklingen för dem med lägst standard torde till betydande del förklaras av att andelen studerande har fördubblats. För dem med högst standard beror utvecklingen till stor del på att realisationsvinsterna som nämnts var ovanligt höga 1991, 1994 och enligt prognoserna 1997. Utvecklingen för decilgrupperna tyder således också på en viss ökning av inkomstspridningen.

Familjetyper: Barnfamiljerna har fått relativt stora försämringar av den ekonomiska standarden sedan 1991 men trenden bryts 1997. Ensamma föräldrar med två eller fler barn och samboende med tre eller fler barn har fått sin standard minskad med ca 10 procent 1991-1998 vilket skall jämföras med ca 4 procent för hela befolkningen. Vid jämförelser mellan grupper bör man komma ihåg att den metod att justera för försörjningsbörda som används i Sverige ger en relativt hög vikt till barn, vilket placerar barnfamiljerna lägre i inkomstfördelningen.

Åldersgrupper: Den relativt svaga ekonomiska utvecklingen för ungdomar under 25 år i början av 1990-talet beräknas ha bromsats något de senaste åren (diagram 2.3). Totalt under perioden har ungdomarnas ekonomiska standard minskat med ca 18 procent, vilket också till stor del torde bero på att fler ungdomar studerar och på arbetslösheten. Även barn i åldern 0-17 år har haft en relativt svag utveckling medan den varit bäst för medelålders över 55 år och för ålderspensionärer. Ålderspensionärerna som grupp har fått en standardökning på ca 5 procent. Förbättringen beror dels på att äldre pensionärer med låg pension efterhand ersätts med pensionärer med högre ATP, dels på att pensionärerna i högre grad än andra grupper har skyddats vid budgetsaneringen (se prop. 1997/98:1, bilaga 7). Ålderspensionärer har i slutet av 1990-talet i stort sett lika hög ekonomisk standard som genomsnittet för hela befolkningen. En utförligare analys av ålderspensionärernas ekonomiska standardutveckling genomförs för närvarande inom Socialdepartementet.

Diagram 2.3 Barnfamiljers, ungdomars (18-24 år) och ålderspensionärers ekonomiska standard i förhållande till samtliga

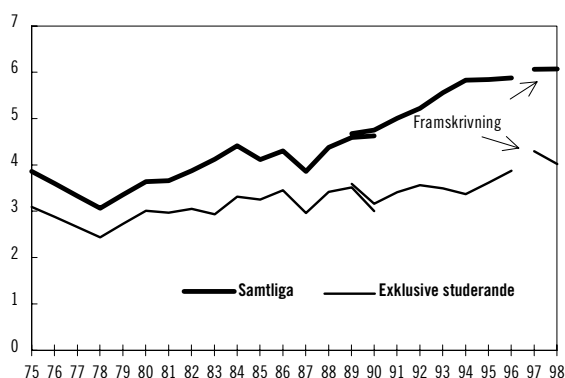
Källa: HINK, SCB, Finansdepartementets beräkningar

Ekonomiskt välbeställda: Ett viktigt mått på inkomstfördelningen är hur stor andel av de totala inkomsterna som disponeras av de 1 respektive 10 procent hushållen med högst ekonomisk standard. Dessa andelar har varierat under perioden men någon tydlig trend kan inte urskiljas (tabell 2.1).

Män och kvinnor: Kvinnor har fått något mindre försämringar av den ekonomiska standarden än män under perioden 1991-1998.

Ekonomiskt svaga grupper: Det vanligaste måttet på hur många som har en svag ekonomi är andelen hushåll vars ekonomiska standard inte når upp till halva medianinkomsten. Denna andel har ökat påtagligt sedan mitten av 1980-talet, vilket ibland tolkas som att allt fler är fattiga i Sverige (diagram 2.4). Ökningen beror dock främst på att allt fler har låga inkomster på grund av studier. Frånräknas studerande har andelen med svag ekonomi inte ökat nämnvärt sedan mitten av 1980-talet. Även studerande har emellertid fått minskad ekonomisk standard och många studerar för att det är svårt att få ett jobb.

Diagram 2.4 Andel med låg ekonomisk standard (under halva medianinkomsten)

Källa: HINK, SCB, Finansdepartementets beräkningar

Anm: Hemmaboende ungdomar ingår då de ej kan exkluderas för hela perioden.

Tabell 2.1 Individernas disponibla inkomst justerad för försörjningsbörda 1991-1998 samt förändring 1991-1998. 1998 års priser. Medianer samt medelvärden för decilgrupper

	1991	1995	1996	1997 ¹	1998 ¹	1991/95 %	1995/98 %	1991/98 %
Samtliga	96 900	89 400	90 700	90 700	92 600	-7,7	3,6	-4,4
<i>Kön</i>								
Kvinnor	94 500	87 300	88 900	89 000	90 600	-7,6	3,8	-4,1
Män	99 700	91 700	92 500	92 700	94 600	-8,0	3,2	-5,1
<i>Ålder</i>								
-17	87 200	77 200	77 500	77 300	79 400	-11,5	2,8	-8,9
18-24	90 000	69 700	73 300	73 700	73 700	-22,6	5,7	-18,1
25-34	100 500	91 100	91 000	91 300	94 300	-9,4	3,5	-6,2
35-44	100 000	88 400	88 800	88 500	90 600	-11,6	2,5	-9,4
45-54	130 100	118 200	119 500	120 100	122 200	-9,1	3,4	-6,1
55-64	128 300	118 700	123 600	122 700	123 700	-7,5	4,2	-3,6
65-74	92 800	92 900	96 100	96 400	96 900	0,1	4,3	4,4
75-	73 200	79 400	79 600	79 300	80 100	8,5	0,9	9,4
<i>Familjetyp</i>								
Ensam utan barn	105 100	93 600	95 100	95 300	97 300	-10,9	4,0	-7,4
Ensam 1 barn	86 800	79 600	80 600	77 600	79 400	-8,3	-0,3	-8,5
Ensam 2+ barn	72 200	65 300	62 600	62 800	64 700	-9,6	-0,9	-10,4
Gift/sambo utan barn	141 400	130 400	133 100	134 000	135 800	-7,8	4,1	-4,0
Gift/sambo 1 barn	111 200	101 000	100 100	100 800	103 800	-9,2	2,8	-6,7
Gift/sambo 2 barn	93 400	84 200	84 200	84 700	87 300	-9,9	3,7	-6,5
Gift/sambo 3+ barn	76 500	67 100	67 000	66 700	69 100	-12,3	3,0	-9,7
Ensam ålderspensionär	76 200	79 900	80 000	79 600	80 300	4,9	0,5	5,4
Gift/sambo ålderspensionär	90 700	92 700	95 200	95 000	95 400	2,2	2,9	5,2
<i>Decilgrupper (medelvärden)</i>								
1	43 600	39 400	42 200	40 900	41 000	-9,6	4,1	-6,0
2	67 700	62 300	61 700	61 000	62 200	-8,0	-0,2	-8,1
3	76 600	71 200	71 200	70 800	72 400	-7,0	1,7	-5,5
4	84 300	78 200	78 800	78 600	80 200	-7,2	2,6	-4,9
5	92 600	85 600	86 600	86 600	88 300	-7,6	3,2	-4,6
6	101 700	93 800	95 400	95 400	97 400	-7,8	3,8	-4,2
7	113 400	104 000	106 500	106 700	108 700	-8,3	4,5	-4,1
8	128 600	117 400	120 800	121 400	123 300	-8,7	5,0	-4,1
9	149 300	137 100	142 300	143 200	144 900	-8,2	5,7	-2,9
10	228 200	199 700	219 300	225 200	218 700	-12,5	9,5	-4,2
Andel under halva medianen	4,1	4,4	3,7	4,1	4,8			
<i>Procent av totala inkomsterna</i>								
1 % med högst standard	4,7	4	4,4	4,6	4,1			
10 % med högst standard	21	20,2	21,4	21,9	21,1			

¹ Framskrivning

3 Inkomströrligheten

3.1 Varför undersöka rörlighet?

Fördelningen av årliga inkomster ger en ganska ofullständig bild av hur den ekonomiska välfärden fördelas. Som visats i föregående avsnitt kan spridningen av årsinkomster och andelen hushåll med en låg ekonomisk standard öka markant som följd av tillfälligt höga realisationsvinster, att allt fler får möjlighet att studera etc. Det faktum att inkomstspridningen är hög ett visst år behöver inte innebära att inkomstklyftorna är stora sett över en längre tid.

Spridningen av årsinkomster beror på många olika faktorer. Den bestäms av hur stora socialt betingade skillnader det finns i chanserna till en god inkomstutveckling över livet. Finns det stora skillnader är sambandet starkt mellan årsinkomst och livsinkomst. Få personer rör sig då upp eller ner i inkomstfördelningen över tiden, dvs. rörligheten är liten. Om chanserna är mer jämnt fördelade i befolkningen är det fler som rör sig uppåt i inkomstpyramiden och fler nedåt. Rörligheten avser personernas relativa positioner, om några rör sig uppåt måste andra röra sig nedåt.

Spridningen kan också påverkas av om de tillfälliga variationerna i årsinkomster ändras, exempelvis om arbetslösheten ökar, om fler väljer att studera, skaffa barn eller vara lediga – variationer som inte behöver påverka fördelningen av livsinkomster.

Det viktigaste skälet att studera inkomströrligheten är naturligtvis att söka bedöma om chanserna till goda inkomster blir mer eller mindre jämnt fördelade över tiden. Framför allt är det angeläget att undersöka om andelen personer som fastnar i en situation med varaktigt låg ekonomisk standard ökar eller minskar.

Ett annat viktigt skäl att studera inkomströrligheten är att man därigenom får möjlighet att bedöma om förändringar i fördelningen av årsinkomster också speglar mer varaktiga förändringar i fördelningen av ekonomisk välfärd. Stora skillnader i årsinkomsterna kan vara lättare att fördrå om inkomströrligheten är stor. Om rörligheten ökar och chanserna till en god inkomstkariär blir mer lika fördelade över tiden bland individer kan det till och med få den effekten att det i statistiken över årsinkomster syns som ökade inkomstklyftor. Likaså om hushållens inkomster varierar allt mer över tiden kan det tolkas som ökade inkomstklyftor. Det är rörlig-

heten som avgör hur ojämnheten i fördelningen av årsinkomster fortplantar sig långsiktigt i ökade inkomstklyftor.

Ett tredje viktigt skäl är att undersöka hur vanligt det är att enskilda upplever stora inkomstvariationer över åren. Stora variationer kan skapa ekonomisk otrygghet och svårigheter att överblicka och planera sin ekonomi. En hög inkomströrlighet kan från andra utgångspunkter uppfattas som positivt. Den kan bero på att medborgarna i takt med högre välstånd och ökat sparande får större frihet att fördela arbete och fritid över åren. Rörligheten kan dessutom vara ett uttryck för en dynamisk och väl fungerande samhällsekonomi.

3.2 Växande forskningsområde

Redan på 1970-talet uppmärksammades allt oftare att skillnaden i inkomstspridning som uppmäts under korta perioder jämfört med en längre period kan tolkas som inkomströrlighet (se bl.a. Shorrocks, 1978). I både vetenskapliga och politiska debatter har man sedan dess återkommande påpekat att bedömningar som avser långsiktiga mål om en jämn fördelning kan missledas av statistik som visar kortsiktiga svängningar. Efterhand har möjligheterna till empirisk forskning blivit allt större genom att fler och bättre longitudinella databaser byggts upp där man följer individers inkomster m.m. varje år under en längre tidsperiod.

Under 1990-talet har ett stort antal studier gjorts i olika länder och även i Sverige av inkomstfördelningens kort- och långsiktiga utveckling. Det finns stora skillnader i frågeställningar, dataunderlag, metodval samt hur lång period analysen omfattar (bilagetabell 3.1). Det synes dock finnas vissa centrala iakttagelser, sammanfattade tidigare också av Björklund (1997).

De flesta med låga inkomster under ett visst år har högre inkomster under en senare period. Av den fjärdedel personer som 1973 hade lägst disponibla inkomster justerade för försörjningsbörda hade nära hälften flyttat till en högre inkomstgrupp 1980 (Fritzell, 1990). Ungefär 60 procent av alla individer hade bytt inkomstgrupp mellan dessa år. För individernas marknadsinkomster (sammanräknad inkomst) förefaller rörligheten vara något lägre under en lika lång tidsperiod (Gustafsson, 1994). Av hushåll

med en låg ekonomisk standard 1985 (under halva medianinkomsten) var det bara ca 19 procent som hade en låg inkomst 1991 (Uddhammar, 1997). Sannolikheten för att ha en låg standard under längre tidsperioder är mindre bland yngre. Bortser man från tillfälliga variationer finns det emellertid starka samband över tiden i individernas ekonomiska standard (Halleröd, 1998).

Ju längre tidsperiod som studeras, dvs. ju fler år som individernas inkomster registreras, desto lägre blir inkomstspridningen: För vuxna män var den långsiktiga spridningen i marknadsinkomster under perioden 1951-1989 ca 35-40 procent lägre än spridningen för enskilda år (Björklund, 1993). Den långsiktiga spridningen i disponibla inkomster justerade för försörjningsbörda under perioden 1980-1990 var drygt 13 procent lägre än den kortsiktiga inkomstspridningen (Aaberge m.fl., 1996). Spridningen i disponibla livsinkomster beräknas i simuleringar vara 40-50 procent lägre än den årsvisa inkomstspridningen (Blomquist, 1981, Hussenius/Selén, 1994).

Det finns tendenser till ökad inkomströrlighet sedan 1970-talet: Rörligheten i marknadsinkomster tenderar att öka något för både män och kvinnor under 1980-talet jämfört med 1970-talet (Björklund, 1993). Den långsiktiga spridningen i personliga inkomster efter skatt minskar kontinuerligt under perioden 1978-1990 (Zandvakili och Gustafsson, 1997). En starkt bidragande orsak är ökad förvärvsfrekvens bland kvinnor.

Länder med hög kortsiktig inkomstspridning tenderar att även ha hög långsiktig inkomstspridning: Inkomströrligheten i disponibla inkomster var under 1970-talet slående lika i Sverige och USA (Fritzell, 1990). Skillnaderna i inkomströrlighet mellan länderna i Norden och USA var även under 1980-talet överraskande liten (Aaberge m.fl., 1996). USA har mycket större spridning i årliga justerade disponibla inkomster än de nordiska länderna, men också mycket högre spridning av genomsnittsinkomsterna sett över en längre period. Föreställningen att de stora inkomstklyftorna i USA delvis kompenseras av en högre inkomströrlighet (mer lika chanser) får således inget stöd i empirisk forskning.

Rörligheten påverkas i hög grad av demografiska och sociala förhållanden: Rörligheten i individernas justerade disponibla inkomst påverkas i hög grad av förändringar i hushållens sammansättning t.ex. separationer, barns flyttning hemifrån (Fritzell, 1990). Inkomströrligheten varierar inte nämnvärt mellan män och kvinnor (Zandvakili

och Gustafsson, 1997). Rörligheten varierar mellan olika födelseårgångar. Med stigande ålder minskar inkomströrligheten. Även i denna studie visas att rörlighet i ekonomisk standard i stor utsträckning påverkas av förändring i familjeförhållanden. Andra faktorer som starkt påverkar inkomströrligheten är förändrad lön och arbetstid samt arbetslöshet.

Skatter och transfereringar har en påtagligt utjämnande effekt på både fördelningen av årsinkomster och fördelningen över fler år: Socialförsäkringssystemet skyddar i stor utsträckning individer med låga inkomster från inkomstvariationer i samband med skilsmässor och andra familjerelaterade händelser (Fritzell, 1990). Inkomstskatter, generella transfereringar och inkomstprövade transfereringar har en påtagligt utjämnande effekt på den långsiktiga inkomstfördelningen (Björklund och Palme, 1996). Skatternas och bidragens effekt på inkomströrligheten är förhållandevis större i den nedre delen av inkomstfördelningen. Dessa resultat visar dock endast de "mekaniska" effekterna av skatter och bidrag. Omfördelningssystemen kan också påverka människors beteenden (undanträngning) vilket förändrar fördelningen av registrerade inkomster (Fölster, 1998).

Det finns också forskning om rörligheten mellan generationer och om den offentliga konsumtionens fördelningseffekter som inte beaktas här.

3.3 Dataunderlag och mätmetoder

Frågan är hur bilden av inkomstspridningen, särskilt under senare år, påverkas om man i stället för årsinkomster använder inkomsterna under fler år. För att belysa detta har en ny analys genomförts med hjälp av den så kallade LINDA-databasen (Longitudinell INdivid DATabas). I den följs inkomster m.m. för ca 300 000 personer och deras hushållsmedlemmar varje år 1960-1996. LINDA har nyligen byggts upp genom ett samarbete mellan Uppsala Universitet, Riksförsäkringsverket, Finansdepartementet och SCB med särskild finansiering bl.a. från Forskningsrådsnämnden och Samhällsvetenskapliga forskningsrådet. I följande analyser används data för åren 1978-1996 för alla personer 20 år och äldre.

Vid valet av vilken inkomst som skall analyseras är man ganska begränsad av vilka uppgifter som finns tillgängliga. I de följande analyserna

används *disponibel inkomst justerad för försörjningsbörda* (faktaruta 3). Ett antal korrigeringar och kompletteringar har gjorts för att nå bästa möjliga jämförbarhet mellan åren (se underbilaga 2). LINDA:s uppgifter om hushållens sammansättning bygger på mantalsskrivningen och uppgifter i självdeklarationen. Det innebär bl.a. att särskilt antalet faktiskt samboende utan barn underskattas. Trots detta bedöms en justering för försörjningsbörda med hjälp av hushållsuppgifterna i LINDA ge en mindre missvisande beskrivning av den faktiska utvecklingen än utan justering.

Rörligheten kan man mäta med olika statistiska metoder. I följande analys används både så kallade övergångsmatriser och beräkningar av hur spridningsmått förändras när man jämför årsinkomster med genomsnittsinkomster under en längre tidsperiod.

Faktaruta 3

Individernas justerade disponibla inkomst: Hushållets disponibla inkomst justerad för hushållets sammansättning genom att inkomsten divideras med roten ur antalet hushållsmedlemmar (ingen realjustering av kapitalinkomster).

Shorrocks index: (R) är kvoten mellan spridningen av den sammanlagda inkomsten under en flerårsperiod och det viktade medelvärdet av den årliga inkomstspridningen under samma period. R är ett mått på inkomsternas rigiditet, medan inkomsternas rörlighet eller mobilitet (M) definieras som $M=1-R$. Mobilitet betraktas enligt denna definition som graden av utjämning av inkomstspridningen som uppkommer av att undersökningsperioden förlängs.

Övergångsmatrix: Inkomströrligheten mäts genom att man beräknar hur stor andel personer som flyttat från en inkomstgrupp till en annan grupp mellan två mättillfällen.

3.4 Rörlighet i disponibla inkomster

Det enklaste och vanligaste sättet att studera rörligheten är att mäta andelen personer som flyttar mellan olika inkomstgrupper mellan olika mättillfällen. Beräkningarna i LINDA av sådana övergångsmatriser tyder på att inkomströrlig-

heten har minskat något sedan 1970-talet. Andelen personer som efter fem år har flyttat från gruppen medelinkomsttagare till gruppen höginkomsttagare har minskat något, likaså andelen av höginkomsttagarna som flyttat till gruppen medelinkomsttagare (tabell 3.1). Den höga rörligheten från gruppen med låg ekonomisk standard till medelinkomstgruppen är dock oförändrad. Perioden 1978-1996 har indelats i tre delperioder som var och en omspannar ungefär samma fas i konjunkturcykeln och där skattereformen betraktas som ett brott i tidsserien.

Tabell 3.1 Procentandel personer som flyttat mellan inkomstgrupper

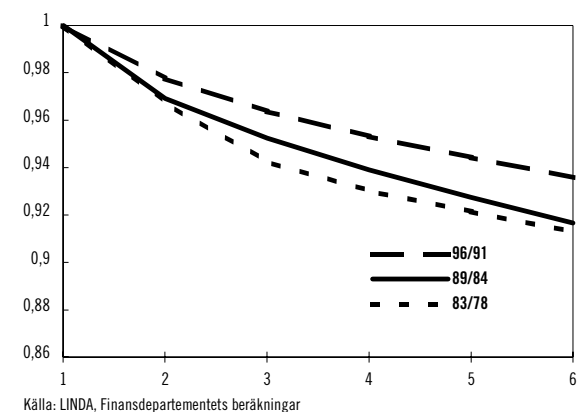
	1978-1983	1984-1989	1991-1996
Låg till medelinkomst	34	34	34
Låg till hög inkomst	5	4	2
Medel till hög inkomst	12	12	10
Medel till låg inkomst	12	12	11
Hög till medelinkomst	37	40	31
Hög till låg inkomst	3	2	2

Källa: LINDA, Finansdepartementets beräkningar

Anm: Låg inkomst avser de 20 procent med lägst inkomst respektive år, hög inkomst de 20 procent med högst inkomst, medelinkomst avser övriga.

Denna tendens till minskad inkomströrlighet styrks när man jämför spridningen i årsinkomster (Gini-koefficienten) med spridningen för sammanlagda inkomster under en längre tidsperiod (diagram 3.1). Ju mer spridningen minskar när man förlänger mätperioden, desto högre inkomströrlighet finns det (Shorrocks index). Finns det ingen inkomströrlighet (mobilitet) har alla samma relativa inkomst varje år och inkomstspridningen sjunker inte när beräkningstiden blir lägre.

Diagram 3.1 Hur inkomstspridningen (Gini-koefficienten) minskar när beräkningen förlängs stegvis från ett till sex år

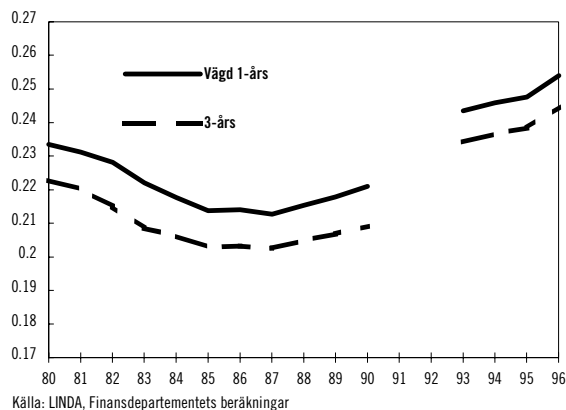
Källa: LINDA, Finansdepartementets beräkningar

Jämförs olika perioder visar det sig att spridningen sjunker tydligast för perioden 1978-1983 när beräkningstiden förlängs, mindre tydligt för 1984-1989 och ännu mindre under 1990-talet. Det tyder på att inkomströrligheten minskat något sedan slutet av 1970-talet.

Den tydliga minskningen i inkomstspridningen när beräkningstiden förlängs visar också att den gängse metoden att bedöma inkomstklyftor med hjälp av statistik över årsinkomster överskattar den faktiska spridningen sett över en längre tid. Spridningen i årsinkomster beror till ganska stor del på tillfälliga variationer i inkomsterna och en ganska omfattande inkomströrlighet bidrar också till att fördelningen är jämnare sett över en längre tid.

Enligt diagram 3.2 följer utvecklingen av spridningen i den sammanlagda inkomsten under tre år (Gini-koefficienten) väl trenden för treårs-genomsnitt av ettårsinkomster. En följd av att inkomströrligheten minskar något över åren är dock att det finns en svag tendens att spridningen i den sammanlagda inkomsten under tre år ökar något snabbare. Det kan tyda på att statistiken över årsinkomster möjligen något underskattar den långsiktiga ökningen av inkomstklyftorna sedan mitten av 1980-talet.

Diagram 3.2 Spridningen i ettårsinkomster jämfört med treårsinkomster (Gini-koefficienten)

Källa: LINDA, Finansdepartementets beräkningar

Anm: Kurvan bryts vid skattereformen som följd av ändrad inkomstmätning

Inkomströrligheten har utvecklats olika för skilda grupper. I tabell 3.2 har rörlighetsmättet (Shorrocks index) beräknats för befolkningen uppdelad efter kön och ålder. Inkomströrligheten inom gruppen ungdomar i åldern 20-30 år

har sjunkit kraftigt. Även inom åldersgruppen 30-40 år har inkomströrligheten minskat medan den är ganska oförändrad för äldre. Tendensen till minskad rörlighet förefaller något tydligare för kvinnor än för män.

Tabell 3.2 Inkomströrlighet inom olika grupper (Shorrocks index)

Ålder	1978-1983	1984-1989	1991-1996
20-29	0,23	0,23	0,18
30-39	0,13	0,14	0,10
40-49	0,08	0,09	0,07
50-64	0,05	0,06	0,05
65-	0,07	0,04	0,04
Samtliga	0,09	0,08	0,06
Därav			
Män	0,08	0,08	0,07
Kvinnor	0,09	0,08	0,06

Källa: LINDA, Finansdepartementets beräkningar

Anm: Åldersindelningen innebär att i gruppen 20-30 år ingår personer som var minst 20 år i början av perioden och högst 30 år i slutet av perioden osv.

Det har inte funnits möjligheter att närmare undersöka vilka förklaringar det kan finnas till att rörligheten minskat något. Ett antal känslighetsanalyser har dock genomförts. De visar att förändringarna kan iaktas även med andra spridningsmått (Atkinson, Theil). Analyserna pekar vidare på att minskningen inte enbart kan förklaras av ökad andel förtids- och ålderspensionärer, studerande eller invandrare. Minskningen består även om man endast mäter rörligheten för gruppen 30-54 år exklusive invandrare. Det finns inga indikationer på att rörligheten i arbetsinkomster skulle ha minskat påtagligt för kvinnor eller män med en fast förankring på arbetsmarknaden.

Det mesta tyder på att den minskade rörligheten har två huvudsakliga orsaker. En faktor förefaller vara den ökade arbetslösheten och andra förändringar på arbetsmarknaden. Exempelvis har möjligheterna till tillfälliga jobb och inkomster minskat bl.a. för ungdomar. Som visats i avsnitt 2 har ungdomarnas ekonomiska standard försämrats betydligt under 1990-talet.

En ännu viktigare förklaring synes dock vara de förbättringar som med skattereformen genomfördes i mätningen av inkomster, särskilt basbreddningarna av kapital. Tabell 3.1 indikerar att efter skattereformen har inkomströrligheten

minskat särskilt tydligt bland dem med höga inkomster. Rörligheten i faktorinkomster, dvs. summan av löne- och kapitalinkomster, har minskat påtagligt. Detta pekar på att inkomststatistiken före skattereformen överskattade inkomströrligheten och underskattade den långsiktiga inkomstspredningen. Det betyder också att man inte direkt kan jämföra inkomströrligheten före och efter reformen.

3.5 Varaktigt låg ekonomisk standard

Åtskillig forskning pekar på att låg ekonomisk standard för de flesta är ett kortvarigt tillstånd t.ex. i samband med studier, vara hemma med barn osv. I många andra länder finns dock en oro för att andelen personer med mer varaktigt låg ekonomisk standard har ökat. Tendensen benämns marginalisering eller social utestängning ("social exclusion", ett begrepp som dock innefattar mer än låg inkomst). Forskningen inom området växer mycket snabbt.

Med hjälp av LINDA-databasen kan man bedöma om liknande tendenser finns i Sverige. I tabell 3.3 visas andelen i befolkningen över 20 år vars disponibla inkomst justerad för försörjningsbörda låg under halva medianinkomsten under 1980- och 1990-talet. Det framgår att andelen personer som under ett eller flera år av fem har haft en låg ekonomisk standard varit oförändrad, ca 9 procent. Trots den ekonomiska krisen under 1990-talet har andelen personer med en mer varaktigt låg ekonomisk standard (minst tre av fem år) endast ökat från 2,8 till 3,2 procent.

Tabell 3.3 Andel med svag ekonomisk standard under ett till fem år

Antal år	1984-1988	1991-1995
1 år eller fler	8,8	8,9
2 år eller fler	4,6	5,2
3 år eller fler	2,8	3,2
4 år eller fler	1,8	2,1
5 år eller fler	1,0	1,2

Anm: Under halva medianinkomsten respektive år

Källa: LINDA, Finansdepartementets beräkningar

Bland personer med mer varaktigt låg ekonomisk standard är ungdomar i åldern 20-25 år, ensamman utan barn, invandrare och personer i storstäder överrepresenterade (bilagetabell 3.2). Under 1990-talet har andelen med varaktigt låg standard ökat kraftigast bland ungdomar. I likhet med vad som visades i årsstatistiken förefaller låga inkomster ofta förklaras av studier. Analyser av utbildningsuppgifter visar att det i stor utsträckning är personer som höjt sin utbildningsnivå under perioden som är överrepresenterade i gruppen med varaktigt låg standard.

3.6 Sammanfattande kommentar

LINDA-databasen är alldeles ny och ännu har ingen forskning redovisats med dess hjälp. Någon grundlig validering och dokumentation av databasen har inte genomförts. I flera fall tvingas man i LINDA att använda förenklade metoder för att bilda de hushåll och de inkomster man behöver för analysen.

Panelanalyser innehåller i sig självt speciella metodologiska problem, bl.a. hur väl "panelgrupperna" representerar den befolkning man vill studera. Exempelvis genomförs analysen för perioden 1991-1996 endast på den grupp personer för vilka det finns uppgifter för alla år. Det innebär att utvecklingen för många äldre som avlider under perioden inte belyses. Effekterna av den stora invandringen under perioden fångas inte heller fullt ut. Det finns därtill flera olika metoder att mäta rörligheten som alla har skilda egenskaper.

LINDA ger emellertid med sitt stora urval statistiskt betydligt säkrare beräkningar av inkomstspredningens utveckling än SCB:s årliga undersökningar av hushållens inkomster, särskilt som LINDA kan antas bättre fånga den ekonomiska utvecklingen för de allra mest välbeställda hushållen.

Sammantaget görs därför bedömningen att resultaten, trots viss osäkerhet, ger en rimlig bild av inkomströrligheten och den långsiktiga utvecklingen av inkomstspredningen.

Tabellbilaga

Bilagetabell 3.1 Svenska studier av kortsiktig och långsiktig inkomstspridning samt inkomströrlighet

Studie	Dataunderlag	Population	Inkomstmått	Rörlighetsmått
Fritzell (90)	LNU ¹ 1973/80	Individer 0-68 år	Justerad disponibel inkomst	Övergångs-matris 73/80
Björklund (93)	LNU + taxeringsdata 1971-80	Män födda 1924-36	Sammanräknad netto-inkomst	Gini för olika inkomst-perioder
Gustafsson (94)	Taxeringsdata, HINK	Individer födda 1913-1943	Sammanräknad inkomst	Shorrocks rörlighetsmått + Gini för olika inkomst-perioder + övergångs-matris 2 år
Aaberge m.fl. (96)	LNU1980-90	Individer	Justerad disponibel inkomst m.fl.	Shorrocks rörlighetsmått, gini för olika inkomst-perioder
Björklund (96 och 97)	LNU	Individer perioden 1974-91	Justerad disponibel inkomst m.fl.	Theils entropimått m.m.
Uddhammar (97)	Bearbetade data från SCB	Individer 1985-1991	Justerad disponibel inkomst	Övergångsmatris
Zandvakili, Gustafsson (97)	1 procent befolkning 1978-90	Individer födda före år 1963	Personlig inkomst efter skatt	Theils entropimått m.m.

¹LNU=Levnadsnivåundersökningen

Bilagetabell 3.2 Egenskaper hos personer med varaktigt låg ekonomisk standard (minst tre av fem år) jämfört med samtliga. Procent.

	Låg standard 1984-1988	Alla 1984-1988	Låg standard 1991-1995	Alla 1991-1995
Kvinnor	50	51	47	51
20-25 år	14	9	21	10
26-44 år	29	39	37	37
45-64 år	23	31	20	32
65- år	34	20	22	21
Skogslän	21	21	18	21
Storstad	33	36	41	37
Övriga län	46	42	41	42
Invandrad (< 10 år)	6	2	10	3
Ensam, ej barn	48	31	57	31
Ensam med barn	3	4	7	8
Sambo, ej barn	8	20	6	19
Sambo med barn	8	24	8	22
Ensam, pensionär	29	9	20	9
Sambo, pensionär	4	11	1	11

Anm: Under halva medianinkomsten respektive år

Underbilaga 1: Utvärdering av framskrivningsmetoden

SCB:s statistik om inkomstfördelningen fördröjs två år eftersom den baseras på inkomsttaxeringen. För att kunna bedöma tendenserna fram till innevarande år har SCB och Finansdepartementet utvecklat en framskrivningsmetod. För enklart innebär den att uppgifterna i den senaste tillgängliga statistiska undersökningen skrivs fram två år med hjälp av de makroekonomiska prognoserna. Befolkningens sammansättning, sysselsättningen och de allmänna pensionerna aktualiseras med en särskild omviktningsmetod. Metoden redovisas i prop. 1997/98:1, bilaga 7.

En utvärdering av framskrivningen från 1995 till 1996 visar följande. Enligt framskrivningen förutsades en måttlig ökning av inkomstspridningen 1996 och SCB:s undersökning visar att en viss ökning inträffat (se tabell U1.1). Den beräknade inkomstspridningen mätt med Gini-koefficienten stämmer mycket väl med den officiella statistiken. Barnfamiljernas ekonomiska standard i förhållande till samtliga beräknades i framskrivningen minska något 1996, samtidigt som pensionärernas standard väntades ligga kvar på en ungefär oförändrad nivå. SCB:s undersökning visar att förutsägelsen för barnfamiljerna infriades men pensionärernas relativa standard förbättrades mer än vad som kunde förutses. Vid nedbrytning på små grupper blir bilden mer splittrad, vilket dock till stor del beror på betydande statistisk osäkerhet. Totalt sett blir bedömningen att framskrivningen för 1996 inte har genererat en felaktig bild av inkomstutvecklingen. Det kan inte uteslutas att en framskrivning kan ge en väl så realistisk bild av inkomstutvecklingen under det närmaste året jämfört med en separat ny statistisk undersökning. De systematiska felen i framskrivningen kan vara mindre än den statistiska osäkerheten som uppkommer vid jämförelser av två urvalsundersökningar. Bedömningen av realisationsvinster på sålda värdepapper och bostäder möter dock speciella problem.

Tabell U1.1 Jämförelse mellan framskrivna värden med motsvarande värden enligt SCB:s undersökning 1996

Värde	Beräknat	SCB
Gini-koefficient	0,249	0,250
Gini-koefficient realberäknad	0,252	0,247
Barnfamiljernas inkomst (procent av alla)	85,0	84,1
Pensionärernas inkomst (procent av alla)	99,0	99,8

Underbilaga 2: Definitioner och metoder i studien av inkomströrligheten

Data: Studien baseras på LINDA-databasen. Det är en så kallad panel som innehåller uppgifter om inkomster m.m. varje år under perioden 1960-1996 för ca 300 000 personer och deras hushållsmedlemmar. LINDA representerar även ett tvärsnitt av befolkningen varje år. LINDA är uppbyggd med avidentifierade uppgifter från SCB:s inkomst- och förmögenhetsstatistik, folk och bostadsräkningar samt vissa andra datakällor.

Undersökningsår och population: Undersökningen omfattar perioden 1978-1996 och urvalspersoner över 20 år. För respektive undersökningsperiod ingår endast de personer som varit mantalsskrivna i Sverige varje år under perioden. Urvalet är således delvis olika för varje period. Personer som avlidit eller haft negativa disponibla inkomster under perioden har uteslutits. I analysen av ekonomiskt svaga hushåll krävs också att man varit mantalsskriven året före respektive efter den studerade perioden. I analyserna används ett suburval bestående av mellan ca 188 000 och 202 000 personer beroende på undersökningsperiod.

Hemmaboende ungdomar: Ungdomar i åldern 18-19 år som bor hemma behandlas olika över tiden i LINDA. Före 1991 inräknas de i föräldrarnas hushåll, därefter räknas de som egna hushåll. För att få jämförbarhet över tiden har alla ungdomar under 20 år exkluderats.

Åldersklassificering: Indelning sker efter födelseår. Exempelvis ingår i åldersgruppen 20-30 år under perioden 1978-1983 personer födda 1953-1958, under 1984-1989 personer födda 1959-1964 samt under 1991-1996 de som är födda 1966-1971. Som minst innehåller en åldersgrupp ca 17 600 personer.

Hushållsbegrepp: För att beräkna de undersökta personernas ekonomiska standard räknas undersökningspersonens inkomster samman med eventuella makars och barns inkomster. Indelningen i hushåll i LINDA baseras på mantalsskrivningen samt uppgifter lämnade i självdeklarationer. Dessa uppgifter speglar inte alltid det faktiska samboendet som endast kan fastställas med intervjuer. Före 1981 finns inga som helst uppgifter om samboende icke gifta. Från och med detta år räknas som gifta de samboende personer som i självdeklarationen uppger att de har eller har haft gemensamma barn (även samboende som tidigare varit gifta med varandra). Det betyder att antalet faktiskt samboende underskattas under hela perioden. Det gäller särskilt samboende som inte har barn tillsammans. Kvaliteten i hushållsindelningen kan också variera något över tiden.

Inkomstbegrepp: I analysen används inkomst- och förmögenhetsstatistikens definitioner av disponibel inkomst för respektive år. Disponibel inkomst inkluderar löne-, närings- och kapitalinkomster samt transfereringar, minus betald skatt, betalda underhållsbidrag samt återbetalda studiemedel och socialbidrag. Erhållna studiemedel räknas som inkomst. Åren 1978-1980 saknas begreppet disponibel inkomst men det har konstruerats från bakomliggande inkomster och genom imputering av barnbidrag och bidragsförskott. För att förbättra jämförbarheten har dessutom ett antal justeringar gjorts. Vissa mindre brister kvarstår emellertid under de första undersökningsåren.

- 1978: Den slutliga skatten har minskats med egenavgifter för egenföretagare.
- 1978-1983: Rese- och övriga kostnadsavdrag har lagts till den disponibla inkomsten.
- 1978-1980: "Underskott i förvärvskälla" har påförts disponibel inkomst.
- 1978-1980: Studiemedel och handikappersättning saknas.
- 1978-1981: Dagpenning och utryckningsbidrag till värnpliktiga saknas.
- 1978-1982: Socialbidrag saknas.
- 1984-1990: En korrigering för extra avdrag av kapital och schablonintäkt av eget hem tillämpades.

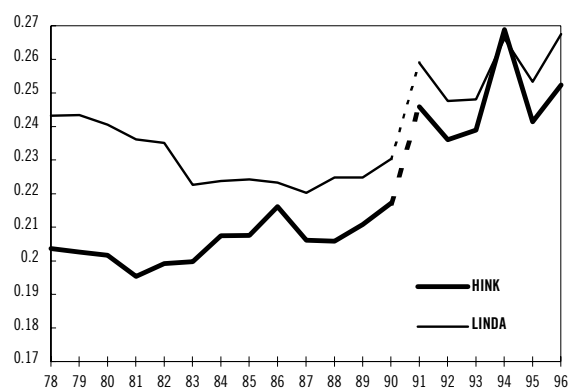
- 1990/1991: Skattereformen medförde olika basbreddningar, framför allt höjdes kapitalinkomster.
- 1994: Principerna för beräkning av kapitalinkomst ändrades genom att det positiva nettot för olika delinkomstslag räknades som inkomst. Tidigare inräknades endast det positiva nettot för hela inkomstslaget.

Underbilaga 3: Inkomstspridningen enligt LINDA och HINK

En viktig fråga vid bedömningen av resultaten från studien av inkomströrligheten är om den allmänna bilden av inkomstfördelningens utveckling i LINDA liknar den man får från SCB:s HINK-undersökningar. Det finns ganska stora olikheter i dessa material i definitioner och mätmetoder. LINDA och HINK bygger visserligen till stor del på samma grundmaterial, främst data från inkomst- och förmögenhetsstatistiken samt från olika administrativa register. HINK kompletteras dock med en omfattande intervju bl.a. för att fastställa faktiska samboendeförhållanden. I LINDA underskattas som nämnts särskilt antalet faktiskt samboende utan barn.

I diagram U3.1 jämförs den årliga inkomstspridningen (Gini-koefficienten) i LINDA med spridningen enligt HINK beräknad på huvudsakligen samma sätt. Fördelningen analyseras endast för personer 20 år och äldre och den disponibla inkomsten justeras med roten ur antal hushållsmedlemmar.

Diagram U3.1 Inkomstspridningen (Gini-koefficienten) enligt LINDA och HINK 1978-1996

Det visas att LINDA mäter både nivå och trend i inkomstspridningen mycket väl efter 1983. Dessförinnan synes LINDA överskatta spridningen. Det kan antas förklaras främst av att vissa inkomster saknas under 1978-83 (se underbilaga 2). Före 1981 saknas också uppgift om samboende icke gifta med barn, vilket kan bidra till överskattningen. Jämförelsen indikerar att mätningen av inkomströrligheten under 1970-talet kan ha vissa brister.

Underbilaga 4: Referenser

- Aaberge, R., Björklund, A., Jäntti, M., Palme, M., Pedersen, P.J., Smith, N. & Wennemo, T.* (1996): Income Inequality and Income Mobility in the Scandinavian Countries Compared to the United States. Discussion Papers No. 168, Statistics Norway, March 1996.
- Arkes, J.* (1998): Trends in Long-Run Versus Cross-Section Earnings Inequality in the 1970s and 1980s. Review of Income and Wealth, Series 44, 2, 199-213, June 1998.
- Björklund, A.* (1993): A Comparison Between Actual Distributions of Annual and Lifetime Income: Sweden around 1970. Review of Income and Wealth 39.
- Björklund, A., Palme, M.* (1997): Income Redistribution Within the Life Cycle Versus Between Individuals: Empirical Evidence Using Swedish Panel Data. Stockholm School of Economics, Working Paper Series in Economics and Finance, Working Paper No. 197, September 1997.
- Björklund, A.* (1998): Income Distribution in Sweden: What is the Achievement of the Welfare State? Swedish Economic Policy Review, vol 5, 1, 41-86, Spring 1998.
- Blomquist, S.* (1981): A Comparison of Distributions of Annual and Lifetime Income: Sweden around 1970. Review of Income and Wealth 27.
- Danziger, S., Gottschalk, P.* (1997): Family Income Mobility – How Much Is There and Has It Changed? Department of Economics. Boston College.
- Fritzell, J.* (1990): The Dynamics of Income Distribution: Economic Mobility in Sweden in Comparison with the United States. Social Science Research, 19, 17-46.
- Fölster, S.* (1998): Inkomstfördelning i välfärdsstaten. Ekonomisk debatt, årg 26, nr 4.
- Gustafsson, B.* (1994): The Degree and Pattern of Income Immobility in Sweden. Review of Income and Wealth, Series 40, 1, 67-86, March 1994.
- Gustafsson, B., Zandvakili, S.* (1997): Dynamics of Income Inequality in Sweden. Paper presented at the 1997 meeting of the European Society of Population Economics.
- Halleröd, B.* (1998): A Longitudinal Analysis of Economic Well-Being in Sweden. Department of Sociology. Umeå University.
- Hussenius, J., Selén, J.* (1994): Skatter och socialförsäkringar över livscykeln. ESO-rapport Ds S 1994:35.
- Inkomstfördelningsundersökningen.* Statistiska meddelanden If21 SM9801. SCB.
- Jarvis, S., Jenkins, S.P.* (1996): Changing Places: income mobility and poverty dynamics in Britain. Working Paper 96-19. ESRC Research Centre on Micro-social Change.
- Jenkins, S.P.* (1998): Modelling Household Income Dynamics. ESRC Research Centre on Micro-Social Change.
- Lindström, K.* (1998): Urvalsdesign i LINDA. SCB.
- Schluter, C.* (1998): Income Dynamics in Germany, the USA and the UK: Evidence From Panel Data. London School of Economics, Centre for Analysis of Social Exclusion, CASE-paper 8, June 1998.
- Shorrocks, A.F.* (1978): Income Inequality and Income Mobility. Journal of Economic Theory, 19, 376-93.
- Uddhammar, E.* (1997): Arbete, välfärd, bidrag. City University Press.